

Ellentét-párok

Agnes Denes munkáiról

Szubjektumnak lenni azt jelenti, hogy az ágencián más szubjektumokkal osztozunk, amelyek szintén elveszítették autonómiájukat.
Bruno Latour: Ágencia az antropocén korában

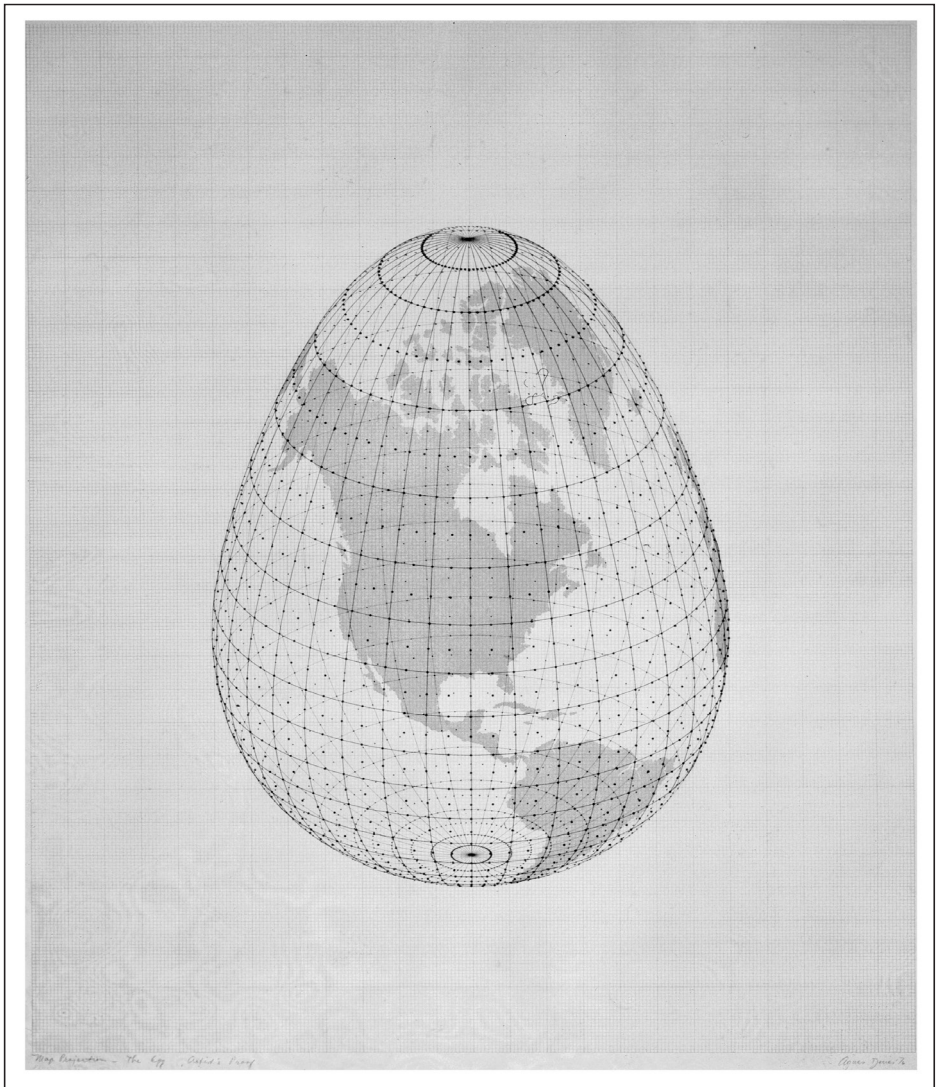
38

Agnes Denes az 1970-es évektől használta az ökológia fogalmát, amit a művészi alkotáshoz elengedhetetlen, mégis különálló gondolkodásmódok (az ökológia és a logika) uniójaként határozott meg. Az elméleti kapcsolatot a természet és a szigorú filozófiai vagy matematikai módszer együttállásában vizsgálta és építette be munkáiba. Legjobb példa erre talán a *Fahegy – élő időkapszula* (1982–1996), ahol tizenegyezer fát ültetett el, az aranymetszés szabályai szerint rendezve őket. A mű egyértelművé teszi az ökológia fogalmának általános értelmezését is; a helyszín a ylöjárvi kavicsbánya, azaz a fák ültetése egyben az emberi beavatkozás okozta tájseb begyógyítása, valamint társadalmi cselekvés is, hiszen a hatalmas munka jelentős részét önkéntesek végezték, akik egyben a gondozást is vállalták. Bizonyos szempontból ennek éppen az ellentéte volt a szintén 1982-es *Búzamező – szembesítés*, amikor egy dél-manhattani telken búzát vetett és aratott önkéntesek segítségével. A helyszín itt is szimbolikus, egy volt szeméttelep a világ egyik leghíresebb metropoliszának a központjában, a felhőkarcolók közvetlen közelében.

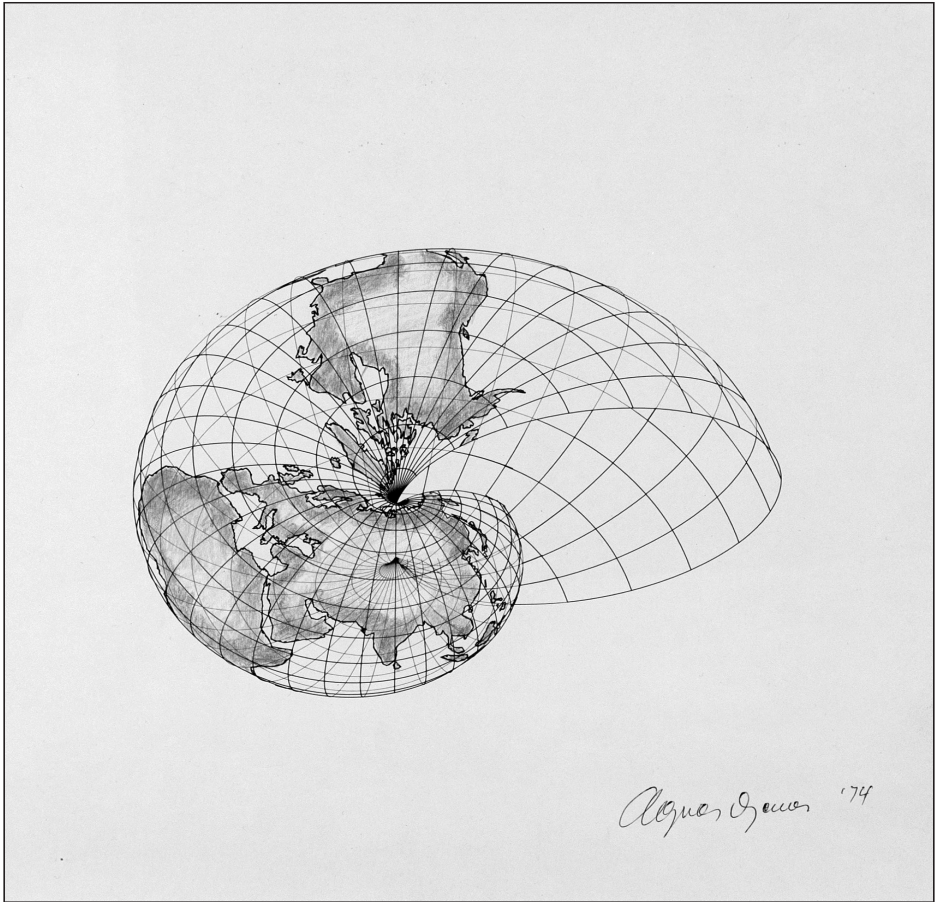
Kitüntetett helyet foglal el a piramis mint alakzat az életműben. A Pascal-háromszög filozófiai konnotációjával terhes forma a legkülönbözőbb variációkban bukkan fel, lehet légiesen könnyed, futurisztikus úrhajószerű, akár az egész társadalom megjelenítője (*Pascal valószínűségi piramisa és az emberek paradoxonja – Állítás*), vagy mint a filozófiai rajzokon egy gondolatrendszer sematikus ábrája (*Dialektikus háromszögelés: vizuális filozófia [Az emberi argumentummal együtt]*). Szintén a geometria fogalmaival játszik, és annak életünkre és gondolatainkra gyakorolt hatását vizsgálja az *Izometrikus rendszerek izotropikus térben – térképvetületek* című sorozat, ahol a föld térképének különböző torzításai tulajdonképpen a világról alkotott tudásunkra és annak rendszerére kérdeznek rá.

A Birodalom-sorozat darabjai állatokról és növényekről készült röntgenképek szitanyomatai, de gondolati tartalmuk mellett talán azért különösen fontosak, mert felhívják a figyelmet az életmű esztétikai, primer szépségére, a színek és kompozíciók harmóniájára, a rajzoknál a vonalvezetés formai tökéletességére, azaz olyan egyensúlyra forma és gondolatiság között, ami talán az egész életmű egyik legfontosabb aspektusa.

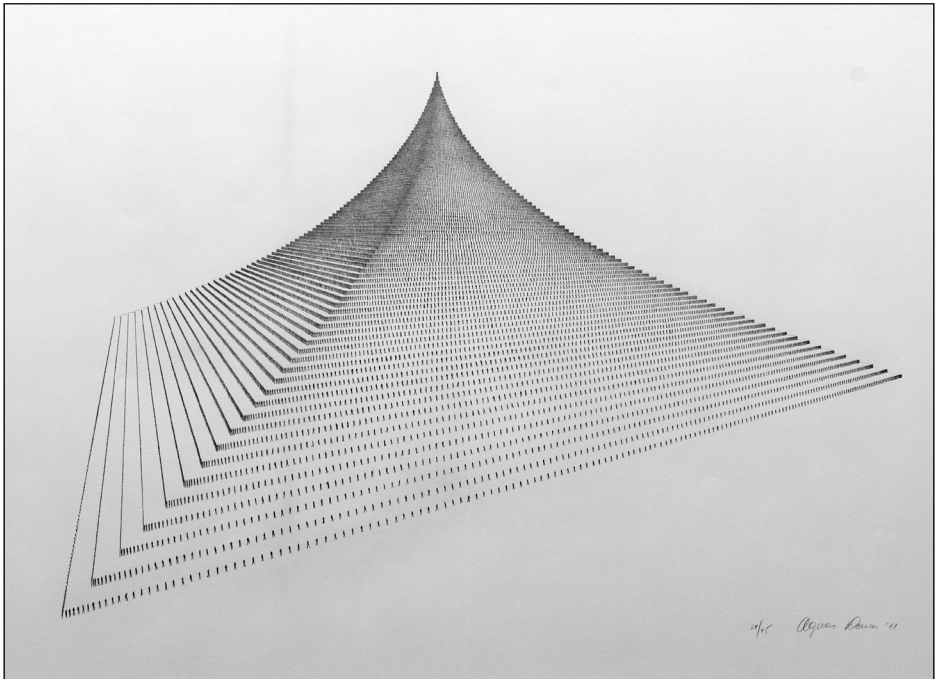
Gárdonyi László

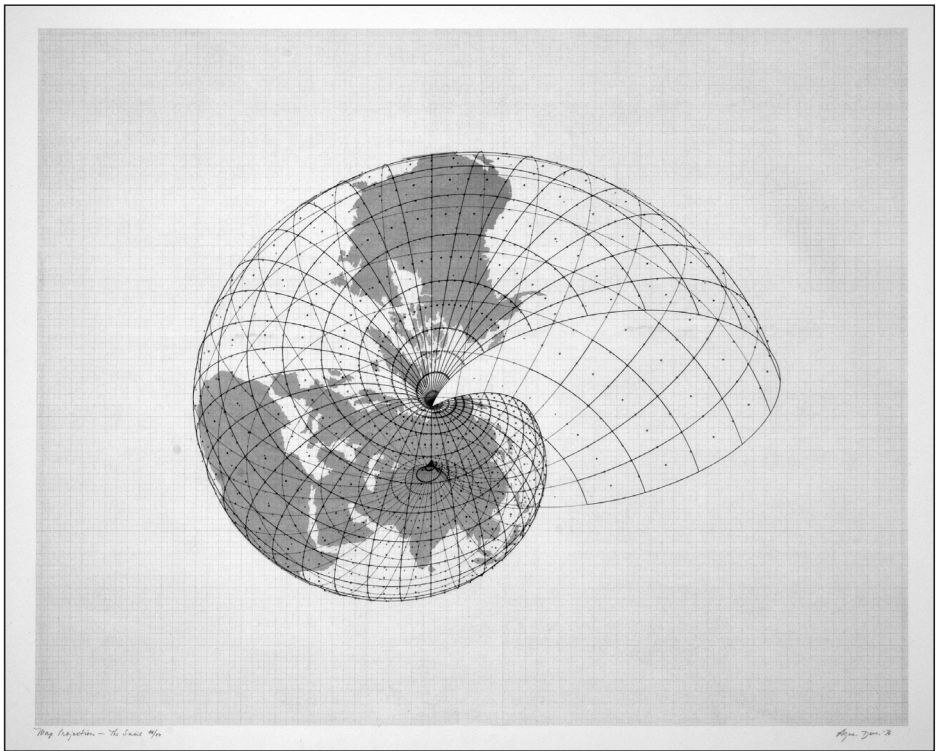
Agnes Denes: Izometrikus rendszerek izotropikus térben – Térképvetületek: A tojás (1976)

Agnes Denes: Térképvetületek: A csiga (1974)

Agnes Denes: Valószínűségi piramis II. (1981)

Agnes Denes: Térképvetületek: A csiga (1974)